

# Inhoud

Wat is dialyse? .....	5
Toegang tot de bloedbaan .....	6
Een fistel .....	6
Een katheter .....	8
Een femoraliskatheter .....	9
Hoe werkt de kunstnier? .....	10
Hoe verloopt de behandeling? .....	11
Hoe lang duurt een behandeling?.....	12
Nuttige tips .....	13

# Inleiding

Beste patiënt

Een verpleegkundige van het dialyseteam legde u reeds uit wat hemodialyse is en hoe een dialysebehandeling in zijn werk gaat.

In deze brochure zetten we alles nog eens op een rijtje zodat u het thuis nog eens rustig kunt nalezen.

Als u nog vragen heeft, dan kunt u die uiteraard altijd stellen aan uw arts of aan een van onze verpleegkundigen. U kunt ook steeds terecht in het dialysecentrum op het nummer 011 69 92 66.

Het dialyseteam

# Wat is dialyse?

Dialyse is de medische term voor

- het filteren van afvalstoffen en
- het verwijderen van het overtollige vocht.

Dit zijn twee functies die de zieke nieren niet meer kunnen uitvoeren. De kunstnier neemt deze functies over en zorgt ervoor dat de behandeling correct gebeurt.

De exacte duur van een dialysebehandeling is afhankelijk van de bloedsuikerslagen en wordt bepaald door de nefroloog. Meestal duurt een behandeling 4 uur, driemaal per week.

# Toegang tot de bloedbaan

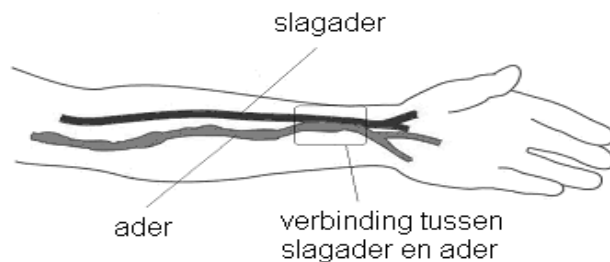
Voor elke dialyse is een goede toegang tot de bloedbaan noodzakelijk. Hiervoor zijn verschillende mogelijkheden:

- via een fistel
- via een verblijfskatheter
- via een éénmalige femoraliskatheter

We gebruiken bij voorkeur een fistel omdat deze het minste kans op infecties geeft.

## ➤ Een fistel

*Wat is een fistel?*



Een fistel is een verbinding tussen een slagader en een ader. Hij wordt aangelegd in de arm. Door de druk van de slagader wordt de fistel steviger en neemt hij een grotere diameter aan. Hierdoor kan de verpleegkundige de ader gemakkelijker aanprikken.

*Wie legt een fistel aan?*

Het aanleggen van een fistel is een kleine operatie en gebeurt door een vaatchirurg. Dit kan onder plaatselijke of algemene verdoving. Meestal is één nacht hospitalisatie nodig.

## *Na de operatie*

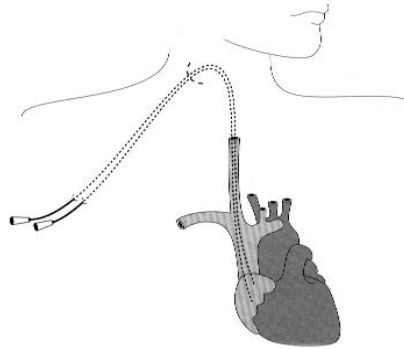
- Zwelling ter hoogte van de ingreep is normaal. De zwelling zal langzaam wegtrekken.
- Na twee weken worden de draadjes verwijderd. Vanaf dit moment is een goede armhygiëne zeer belangrijk.
- Het uitzetten van de aders is zichtbaar.
- Het trillen van de fistel is voelbaar.
- Wanneer men de fistelarm naar het oor brengt, is er geruis te horen ter hoogte van het litteken. Het is belangrijk dit thuis regelmatig te controleren.
- 4 tot 8 weken na het aanleggen van de fistel is deze klaar voor gebruik.

## *Enkele aandachtspunten bij een fistel*

De fistel kan verstopten zodat het bloed er niet meer doorstroomt. Om dit te voorkomen, dient u te letten op volgende punten:

- Draag geen strakke mouwen of een horloge dat strak om uw pols zit.
- Hang geen zware tas aan de arm met de fistel.
- Laat nooit uw bloeddruk meten of een bloedafname uitvoeren ter hoogte van deze arm.
- Wring niet met de pols en doe er geen zwaar werk mee.
- Peuter en krab niet aan de prikplaatsen: hierdoor kunt u een infectie krijgen.
- Een dagelijkse lichaamshygiëne is noodzakelijk.
- Als de prikplaats opnieuw begint te bloeden, druk dan op de plaats van de bloeding. **BIND DE ARM ZEKER NIET AF!**
- Normaal voelt u zeer goed de pulsaties (hartslag) in de fistel. Indien u de fistel echter niet voelt "kloppen", dan werkt deze niet meer. Bel dan onmiddellijk naar het ziekenhuis. Bij een snel ingrijpen kan de fistel nog gered worden.

## ➤ Een verblijfskatheter



### *Wat is een verblijfskatheter?*

Een verblijfskatheter is een buisje dat geplaatst wordt in een grote ader van de hals, een deel ervan loopt onderhuids. De katheter blijft continu aanwezig. Als u een katheter kreeg, is een goede lichaamshygiëne noodzakelijk, gezien de kans op infecties bij slechte hygiëne. De verpleegkundige zal de katheter steriel verzorgen en na de dialyse zal de verpleegkundige de katheter volledig afdekken.

### *Wie plaatst een katheter?*

Een katheter wordt geplaatst door een vaatchirurg onder algemene verdoving. Daardoor is een hospitalisatie met één overnachting noodzakelijk.

### *Na de operatie*

- Na de operatie kan de wonde blauw zien en pijnlijk aanvoelen. U kunt altijd pijnmedicatie vragen.
- Na 10 tot 14 dagen zal de dialyseverpleegkundige de draadjes in de hals verwijderen.

### *Aandachtspunten bij een katheter*

- Controleer dagelijks of het verband nog goed vast zit, kleef het eventueel bij.
- Douchen wordt afgeraden omdat het verband onder geen enkele voorwaarde nat mag worden. Gebeurt dit toch, ga dan onmiddellijk naar de dialyseafdeling. Een nat verband is immers een ideale voedingsbodem voor bacteriën, waardoor er een ontsteking kan optreden. Dit is niet zonder risico!
- Zwemmen kan niet.
- Bij pijn of jeuk, contacteer het ziekenhuis.
- Trek nooit aan de katheter.

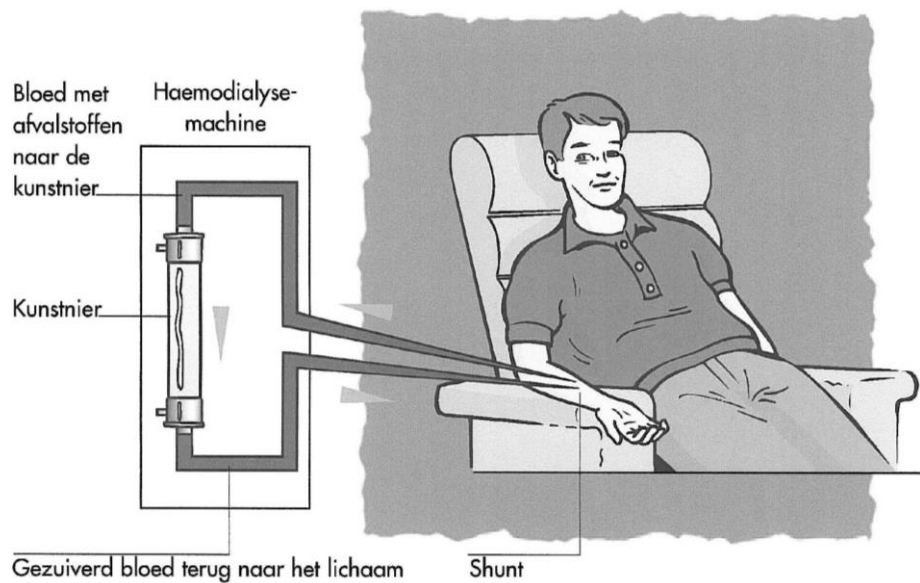
### ➤ **Een femoraliskatheter**

Als uw nierfunctie plots ernstig achteruit gaat en u hebt dringend dialyse nodig, dan kan de dokter in de lies een katheter steken die voor één dialyse kan gebruikt worden. Dit noemt men een femoraliskatheter.

Ook als de fistel of katheter verstopt is, kan de dokter een katheter in de lies plaatsen. De plaats van het prikken wordt lokaal (= plaatselijk) verdoofd. Na de dialyse zal de verpleegkundige ter hoogte van de prikplaats een half uur nadenken en een zandzak plaatsen om bloeding te voorkomen.

# Hoe werkt de kunstnier?

Een dialysetoestel pompt uw bloed door een kunstnier. Deze werkt als een zeef of een filter en is vergelijkbaar met de werking van gezonde nieren. De kunstnier verwijdert het teveel aan vocht en afvalstoffen uit het bloed en neemt hierdoor de werking van uw eigen nieren over. Het gezuiverde bloed wordt terug in het lichaam gebracht.





# Hoe verloopt de behandeling?

## *Voor de dialyse*

Voor u aan de kunstnier wordt aangesloten, worden bloeddruk, pols, temperatuur en gewicht gecontroleerd. De dokter bepaalt welk gewicht voor u ideaal is. Dit is een gewicht waarbij u een ideale bloeddruk en vullingstoestand hebt. Alles wat u meer weegt, is vocht dat u hebt opgehouden door teveel te drinken en teveel zoutinname. In het begin is het soms wat zoeken naar dat ideale gewicht.

## *Tijdens de dialyse*

U wordt aangesloten aan het toestel door middel van 1 of 2 naalden of via een katheter. Een verpleegkundige houdt toezicht op het dialysetoestel en controleert regelmatig uw bloeddruk, polsslag, gewicht ...

Om de veertien dagen wordt er bloed afgenomen. De dokter bespreekt de resultaten met u. Aan de dokter kunt u ook vragen om medicatie voor te schrijven.

## *Na de dialyse*

Indien u een fistel hebt, verwijdert de verpleegkundige de priknaalden en drukt hij/zij de prikplaatsen gedurende een 10-tal minuten af. Nadien wordt een verband aangelegd. 's Avonds mag het verband van de arm.

Een verblijfkatheter wordt doorgespoten met een zoutoplossing en opgevuld met heparine (dit is een stof die ervoor zorgt dat de katheter niet verstopt). Een dopje zorgt voor de veiligheid. Een verband dekt alles netjes af.

# Hoe lang duurt de behandeling?

Meestal duurt een behandeling 4 uur. Naargelang van de bloeduitslagen en het advies van de dokter wordt de dialyseuduur aangepast.

U komt meestal driemaal per week, in de voor- of namiddag, in dialyse in het ziekenhuis. U komt op vaste dagen.

# Nuttige tips

## *Dialysedagen*

We maken een schema met vaste dagen waarop u gedialyseerd wordt:

- ofwel komt u op maandag – woensdag – vrijdag (voor- of namiddag)
- ofwel komt u dinsdag – donderdag – zaterdag (voor- of namiddag)

Wij doen ons best om een schema te vinden dat het meest aansluit bij uw levensritme of huishoudelijke omstandigheden. Is deze plaats niet beschikbaar, dan kan het voorkomen dat u op de wachtlijst moet en tijdelijk op andere dagen gedialyseerd wordt.

## *Maaltijden*

Tijdens de dialyse krijgt u een maaltijd. U kunt een middagmaal nuttigen in het ziekenhuis voor of na de dialyse. Overvloedig eten en drinken tijdens de dialyse kan problemen geven zoals misselijkheid en braken, bloeddrukval of krampen.

## *Vervoer*

De sociaal verpleegkundige bekijkt samen met u welk vervoer het meest geschikt is om naar het dialysecentrum te komen. Ofwel komt u met eigen vervoer ofwel brengt een taxi u naar het dialysecentrum en weer terug naar huis. Als u met de taxi komt, hou er dan rekening mee dat u samen met andere patiënten in de auto zit. Bij het naar huis gaan, zal u dan ook op anderen moeten wachten.

Als u nog vragen heeft, kunt u uiteraard steeds contact opnemen met het dialysecentrum.